

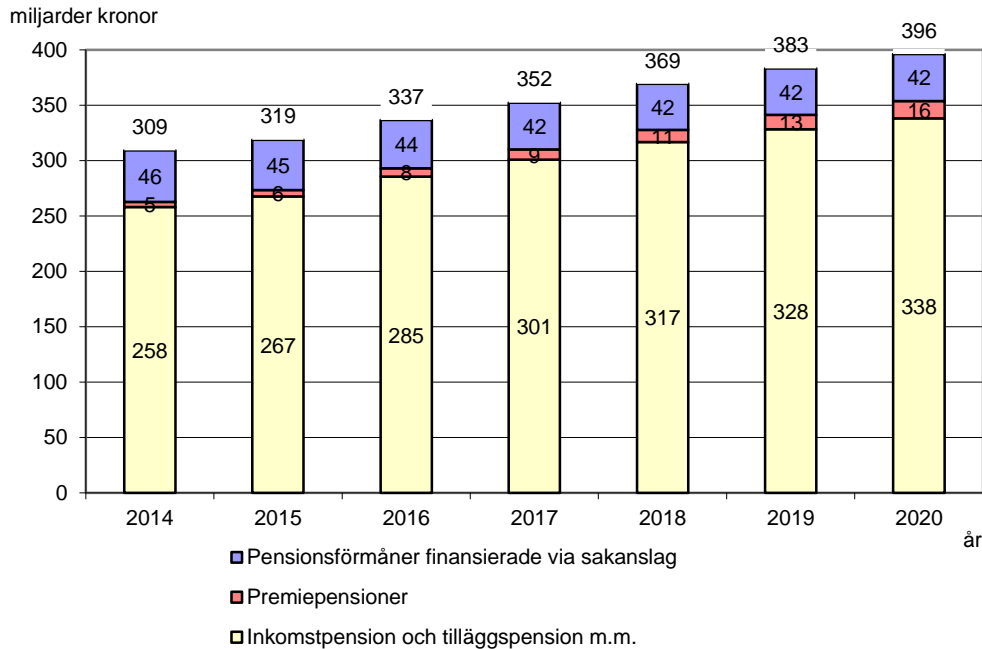
**Anslagsbelastning och prognos för anslag inom
Pensionsmyndighetens ansvarsområde
budgetåren 2015–2020**

Innehåll

Sammanfattning och inledning	3
Prognoser för inkomstindex och balanstal.....	8
Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom.....	
1:1 Garantipension till ålderspension	15
1:2 Efterlevandepensioner till vuxna	17
1:3 Bostadstillägg till pensionärer	19
1:4 Äldreförsörjningsstöd	21
2:1 Pensionsmyndigheten	24
Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn.....	
1:5 Barnpension och efterlevandestöd	29
1:7 Pensionsrätt för barnår.....	32
Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget.....	34
Bilaga 1	Sammanfattande tabell över anslagsuppföljningen
Bilaga 2	Utgifter inom Pensionsmyndighetens ansvarsområde
Bilaga 3	Månadsfördelade prognoser för 2016

Sammanfattning

Pensionsmyndigheten har i uppdrag att redovisa utgiftsprognoser för förmåner inom dess ansvarsområde. I diagrammet nedan redovisas utgiftsutvecklingen från 2014-2020.

De totala utgifterna förväntas öka under prognosperioden, från 309 miljarder kronor år 2014 till 396 miljarder kronor år 2020. Utgifterna ökar som en följd av fler ålderspensionärer och att pensionerna ökar nominellt. Antalet ålderspensionärer beräknas öka från 2,1 miljoner år 2014 till 2,3 miljoner år 2020.

Från de antaganden som gjorts avseende balansindex beräknas följande förändringar för inkomstpensionerna (och tilläggs pensionerna efter 65 år):

Förändring av inkomstpensioner, procent

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Oktober-prognos	+0,9	+4,2	+2,5	+2,5	+1,7	+1,1
Januari-prognos	+0,9	+4,2	+3,1	+3,2	+1,7	+1,1

Inkomstpensionen prognostiseras att öka nominellt för varje år under prognosperioden. Prognosen för inkomstindex är höjd något för åren efter 2016. Enligt prognosen stängs balanseringen av år 2018. I föregående prognos beräknades att balanseringen skulle stängas av 2019. Prognosen för AP-fondernas fondkapital har höjts beroende på att aktiekurserna hade en bättre utveckling under slutet av 2015 än vad som antogs i föregående prognos. Även prognosen för AP-fondernas avgiftsflöde och därmed avgiftstillgången har höjts vilket bland annat beror på en mer positiv prognos för sysselsättningen. Det är de två främsta förklaringarna till att balanseringsperioden beräknas upphöra ett år tidigare. Det är dock fortfarande osäkert vilket år som balanseringsperioden upphör.

2016-01-20

När balanseringen stängs av används inkomstindex istället för balansindex. Indexeringen beräknas bli något högre för 2017 och 2018 beroende på att prognosen för balansindex/inkomstindex har höjts. För åren därefter beräknas indexeringen bli i stort sett oförändrad. Se vidare avsnittet Prognoser för inkomstindex och balanstal.

Prisbasbeloppet, som bland annat påverkar garantipensionen, har minskat år 2016. Därmed kommer inkomstpensionen och garantipensionen att utvecklas åt olika håll i år, plus 4,2 jämfört med minus 0,4 procent.

Det är en allt större andel som har ett yrkesliv med pensionsgrundande inkomst bakom sig. Därför är det en lägre andel av de nya pensionärerna som får bostadstillägg eller garantipension. Långsiktigt minskar därför antalet ålderspensionärer som får bostadstillägg eller garantipension, givet oförändrade regler. Sänkningen av inkomstpensionen vissa år, till exempel 2014, kan dock medföra kortsiktigt att antalet med bostadstillägg eller garantipension ökar något.

De viktigaste förändringarna jämfört med föregående anslagsuppföljning

För anslaget *Barnpensioner och efterlevandestöd* har utgiftsprognosen sänkts. Detta beror främst på ändrade regler och tillämpningar för flyktingmottagande. Detta antas ha en minskande effekt på antalet flyktingbarn jämfört med vår oktoberprognos. Därmed har prognosen för antalet nybeviljade efterlevandestöd sänkts jämfört med föregående anslagsuppföljning.

För flera andra anslag har utgiftsprognosen höjts som en följd av den ökade invandringen. Detta beror på att vi nu har haft en reviderad befolkningsprognos från SCB som underlag till prognoserna. Det gäller främst anslagen *Bostadstillägg till pensionärer*, *Åldreförsörjningsstöd* och *Pensionsrätt för barnår*.

Prognosändringarna för övriga anslag kan betraktas som relativt små bortsett från de förändringar som orsakas av ändrade prognoser för inkomstindex, balansindex och prisbasbeloppet.

Administrationskostnader

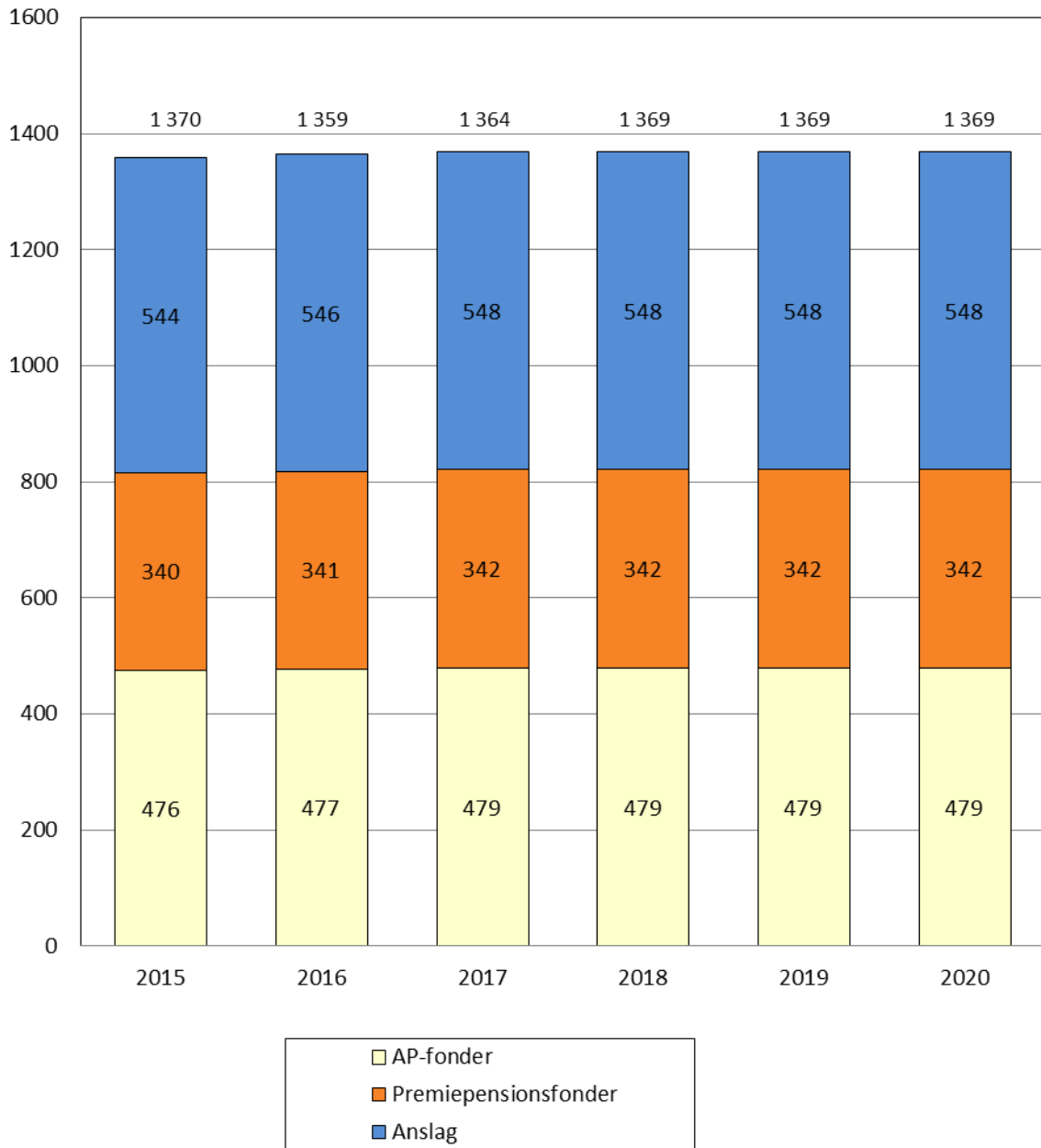
Eftersom utfallet för föregående år inte är klart i samband med prognostillfället i januari används preliminära uppgifter från vårt pågående bokslutsarbete för 2015. Pensionsmyndighetens totala administrationskostnad beräknas där till 1 370 miljoner kronor för 2015, vilket är en oförändrad totalnivå för administrationskostnaderna jämfört med den prognos som lämnades i oktober.

Av pågående bokslutsarbete för 2015 följer att prognosen för de administrationskostnader som belastar anslaget 2015 höjs med 6 miljoner kronor, från 544 till 550 miljoner kronor, vilket medför ett preliminärt anslagsutnyttjande i linje med tilldelade medel.

2020 beräknas de totala administrationskostnaderna till 1 454 miljoner kronor med prisuppräknings inkluderad. Detta är en sänkning jämfört med föregående prognos i huvudsak till följd av förändrade framräkningsfaktorer. I 2016-års priser beräknas administrationskostnaderna, såväl anslags- som totalnivån, ligga i princip fast över tiden.

Diagrammet som följer visar administrationskostnaderna i fasta priser åren 2015-2020.

Miljoner kroner

Inledning

Enligt regleringsbrev för budgetåret 2016 ska Pensionsmyndigheten senast den 20 januari 2016 redovisa utgiftsprognoser för 2016 – 2020. Utgiftsprognoserna ska redovisas i Hermes. Prognoserna ska lämnas i löpande priser. Prognoserna ska kommenteras både i förhållande till föregående prognostillfälle och i förhållande till statsbudgeten. De antaganden som ligger till grund för prognoserna ska redovisas.

Denna rapport är svar på regeringsuppdraget och redovisas genom inrapportering i Hermes.

Uppdrag

Enligt regleringsbrevet för budgetåret 2016 ska följande redovisas:

- ❑ preliminärt utfall för 2015 för samtliga anslag och anslagsposter samt för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget
- ❑ prognoser för 2016 för samtliga anslag och anslagsposter samt för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget, redovisat totalt samt fördelat per månad
- ❑ beräkningar av samtliga anslagsnivåer och anslagsposter samt utgifter för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget för 2017 – 2020
- ❑ prognoser för balanstalet för 2017 – 2020
- ❑ prognoser för inkomstindex för 2017 – 2020
- ❑ förklaring till och analys av utfall i samband med förändringar i prognoser,
- ❑ beskrivningar av eventuella förändringar av prognosmodeller,
- ❑ prognosen för ackumulerad skuld till Riksgäldskontoret avseende räntekontokredit enligt 7 kap 4 § budgetlagen (2011:203) och hur skulden belastar anslag, respektive AP-fonderna och premiepensionssystemet samt
- ❑ användningen av den särskilda krediten enligt 7 kap 6 § budgetlagen (2011:203).

I denna rapport redovisas prognoser för åren 2016 – 2020 för anslag inom Pensionsmyndighetens ansvarsområde inom utgiftsområdena 11 och 12 samt för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget. I respektive avsnitt redovisas även en jämförelse med närmast föregående prognos.

En sammanfattande tabell för 2015 och 2016 över anslagsuppföljningen inkluderande jämförelse med statens budget redovisas i bilaga 1. Utvecklingen av antal för-
månstagare och av olika medelbelopp m.m. redovisas i bilaga 2. Månadsfördelade prognoser för 2016 redovisas i bilaga 3.

Prognoserna för inkomstindex och balanstal redovisas i ett eget avsnitt.

Redovisningen av ackumulerad skuld till Riksgäldskontoret avseende räntekontokredit samt användningen av den särskilda krediten redovisas i avsnitt 11.2:1 Pensionsmyndigheten.

Prognosunderlag

Vi använder det mest aktuella dataunderlag som finns tillgängligt. Det innebär att statistik för december men det ekonomiska månadsutfallet till och med november 2015 har kunnat användas som underlag i prognosen.

Vid prognoserna tas normalt hänsyn till föreslagna regeländringar i lagda propositioner med lagförslag. Däremot tas oftast inte hänsyn till av regeringen aviserade regeländringar för vilka lagförslag saknas eftersom detaljerat underlag för beräkningar inte finns.

Till beräkningarna har SCB:s reviderade befolkningsprognos från oktober 2015 använts. Bland annat äldreförsörjningsstöd och efterlevandestöd påverkas av invandring. Vi har utgått från Migrationsverket prognos om invandring som kom den 22 oktober 2015 med vissa modifieringar baserat på statistik för de senaste månaderna och med anledning av den ändrade politiken vad gäller till exempel ID-kontroller.

Från Konjunkturinstitutet har hämtats in uppgifter med prognoser för löneutveckling och prisbasbelopp med mera. Dessa antaganden har legat till grund för eller fungerat som antaganden vid prognosberäkningarna. Den antagandebild som använts redovisas i bilaga 2.

Kontaktpersoner

Anslag	Kontaktperson
Prognoser för inkomstindex och balanstal	Stefan Granbom, Hans Karlsson
11.1:1 Garantipension till ålderspension	Stefan Granbom
11.1:2 Efterlevandepensioner till vuxna	Hans Karlsson
11.1:3 Bostadstillägg till pensionärer	Stefan Granbom
11.1:4 Äldreförsörjningsstöd	Stefan Granbom
11.2:1 Pensionsmyndigheten	Johan Söderberg
12.1:5 Barnpensioner och efterlevandestöd	Hans Karlsson
12.1:7 Pensionsrätt för barnår	Stefan Granbom
Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget	Hans Karlsson

Samtliga kan nås på telefon 0771-771 771

Prognoser för inkomstindex och balanstal

Enligt regleringsbrevet för Pensionsmyndigheten ska prognoser lämnas för balanstalet och inkomstindex för 2017 – 2020.

Inkomstindex för ett år baseras på de senaste tre årens genomsnittliga realinkomstutveckling samt förändringen av konsumentprisindex mellan juni året innan och juni två år innan. Det gäller fram till år 2016. Från år 2017 baseras inkomstindex på förändringen av genomsnittlig pensionsgrundande inkomst mellan två år. Pensionsgrundande inkomster (PGI) som överstiger 0,423 prisbasbelopp ingår för individer som är mellan 16-64 års ålder.

Inkomstindex för åren 2017-2020 är beräknat utifrån Konjunkturinstitutets prognos för summa PGI. Pensionsmyndigheten har för dessa år gjort en prognos för antal med PGI som baseras på Konjunkturinstitutets prognos för sysselsättning samt SCB:s befolkningsprognos. Pensionsmyndigheten har därefter färdigställt prognosen för inkomstindex för åren 2017-2020. Den antagandebild som använts till prognoserna finns i bilaga 2.

Inkomstindex för år 2015 är 158,91, en ökning med 2,1 procent jämfört med år 2014. Inkomstindex för år 2016 är fastställt till 162,14 vilket är en ökning med 2,0 procent jämfört med år 2015. Pensionsmyndighetens prognos för inkomstindex redovisas nedan.

Prognos PGI

	Utfall					Prognos				
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Summa PGI (miljarder kronor)	1346	1398	1444	1481	1531	1596	1685	1775	1861	1938
Procentuell utveckling	3,1	3,9	3,3	2,6	3,4	4,3	5,6	5,3	4,8	4,1
Antal med PGI (tusental)	5024	5068	5091	5112	5149	5200	5276	5357	5435	5508
Förändring (tusental)	+32	+44	+24	+21	+37	+51	+76	+81	+78	+73
Snittinkomst (tusental kronor)	268	276	284	290	297	307	319	331	342	352
Procentuell utveckling	2,5	3,0	2,8	2,1	2,6	3,2	4,0	3,8	3,3	2,8

Utvecklingen av antalet personer i åldern 16-24 som arbetar och som når över inkomsten på 0,423 prisbasbelopp per år har relativt stor betydelse för antalet med pensionsgrundande inkomst eftersom antalet med pensionsgrundande inkomst för dem som är äldre inte förändras så mycket år från år. Under lågkonjunkturen 2009 sjönk antalet med pensionsgrundande inkomst mellan 16-24 år relativt kraftigt. En viss

2016-01-20

Dok.bet.

Version

Dnr/ref.

VER 2016-3

återgång skedde under 2010 och 2011. År 2011 skedde den största antalsökningen i åldersgruppen 16-24 år. Antalet i den gruppen ökade med 38 000. Individer i denna åldersgrupp har i regel låga inkomster.

Antalet med PGI beräknas öka under prognosperioden. Konjunkturinstitutet prognostiserar att sysselsättningen ökar och SCB prognostiserar att befolkningen ökar relativt kraftigt. Antalet med PGI är dock relativt svårt att prognostisera eftersom det är många personer som har inkomster omkring tröskeln på 0,423 prisbasbelopp.

Summa PGI styrs främst av lönesummeutvecklingen men till viss del även av prisbasbeloppets utveckling eftersom prisbasbeloppet påverkar många socialförsäkringar m.m.

Jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning är prognosen för inkomstindex höjd. Konjunkturinstitutet prognostiserar en högre utvecklingstakt för lönesumman och summa PGI.

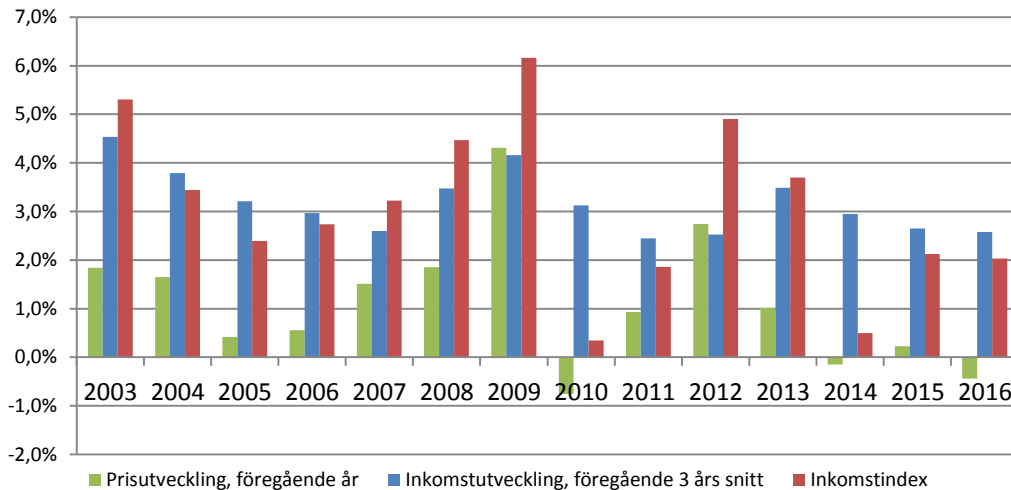
Från och med år 2017 är inkomstindex beräknat enligt nya regler (SFS 2015:676).

Prognos inkomstindex och dess delar

	Fastställda inkomstindex						Prognos			
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Real inkomst- utveckling, tre års snitt	1,0	1,5	1,9	1,7	2,3	2,7				
Prisförändring, juni t- 1 – juni t-2	0,9	2,7	1,0	-0,1	0,2	-0,4				
Korrigerig av tidigare prognoser	-0,0	0,5	0,7	-1,1	-0,4	-0,2				
Förändring av inkomstindex	1,9	4,9	3,7	0,5	2,1	2,0	4,0	3,8	3,3	2,8
Inkomstindex, ny prognos	142,34	149,32	154,84	155,61	158,91	162,14	168,69	175,03	180,87	185,85
Inkomstindex, föregående prognos							167,99	173,35	178,59	183,45

Utvecklingen av inkomstindex för ett enskilt år påverkas dels av inkomstutvecklingen men även av prisutvecklingen (gäller före regeländringen 2017). Inkomstindex har därför en annan utvecklingstakt jämfört med inkomstutvecklingen. För ett enskilt år har prisutvecklingen relativt stor betydelse jämfört med inkomstutvecklingen (se diagram nedan).

Inkomst- och prisutveckling i förhållande till utvecklingen av inkomstindex

Beräkningen av *balanstalet* baseras på samma antaganden som utgiftsprognoserna. Balanstalet består av tre komponenter, avgiftstillgång, AP-fondernas fondkapital samt pensionsskuld. Flera regeländringar har genomföras för balanstaletsberäkningen (SFS 2015:676 och 2015:795). Det kommer till exempel att även finnas ett dämpat balanstal från och med 2017.

Ett antagande har gjorts för utvecklingen av aktiekurserna i Sverige och övriga länder som AP-fonden har medel placerade i, främst USA och EU-länder. Det är nödvändigt att göra ett sådant antagande för att kunna beräkna AP-fondens ställning och därmed balanstalet. Vid beräkningen antas att aktier ger en överavkastning i förhållande till korta räntor på 3,5 procent, inklusive utdelningar. Efter avdrag för utdelningar innebär det att aktiekurserna under ett år beräknas att stiga med cirka en procent mer än vad som motsvarar korta räntor. Under ett innevarande år beaktas kursutvecklingen hittills under året medan den beskrivna schablonmetoden tillämpas för resten av året, med hänsyn till antalet månader som återstår av året. Avkastningsantagandet är behäftat med mycket stor osäkerhet och bör inte betraktas som en ”prognos”. Även två alternativa antaganden har gjorts för kursutvecklingen för att illustrera hur detta antagande påverkar balanstaletsprognosen.

År 2015 steg aktiekurserna (exklusive valutakursvinster och utdelningar) med ungefär en procent preliminärt. Detta är ett genomsnitt för Sverige, USA och andra länder som AP-fonderna har medel placerade i. Även för 2016 och 2017 antas att aktiekurserna ökar med en procent i huvudalternativet. För 2018 antas att aktiekurserna ökar med två procent. Detta alternativ har legat till grund för beräkningen av balansindex och därmed också utgiftsprognoserna för inkomstgrundad ålderspension, garantipension, änkepension och BTP. De övriga två alternativen ska ses som en känslighetsanalys om hur balanstalet påverkas av antagandet om aktiekursernas utveckling. I det optimistiska alternativet har antagandet höjts med tio procentenheter för varje år jämfört med huvudalternativet och i det pessimistiska alternativet har det sänkts lika mycket.

Den tabell som följer redovisar de antaganden som gjorts för kursutvecklingen 2016 – 2018, balanstalet för 2016 samt en prognos för balanstalet (och dämpade balanstal)

2016-01-20

Dok.bet.

Version

Dnr/ref.

VER 2016-3

2017 – 2020. Något antagande om kursutvecklingen 2019 och 2020 behöver inte göras eftersom balanstalet för 2020 baseras på utfallet 2018.

I tabellen redovisas också balansindex för 2016 samt en prognos för balansindex för 2017 – 2020. För 2018 – 2020 redovisas dock inkomstindex i tabellen eftersom vi beräknar att balanseringsperioden upphör 2018. I det pessimistiska alternativet beräknas dock att balanseringsperioden upphör 2019 och att en ny balanseringsperiod inleds 2020 eftersom balanstalet det året beräknas bli lägre än 1,0.

	2016	2017	2018	2019	2020
Aktiekursernas utveckling, %					
Huvudalternativ	+1,0	+1,0	+2,0		
Optimistiskt alternativ	+11,0	+11,0	+12,0		
Pessimistiskt alternativ	-9,0	-9,0	-8,0		
Balanstalet, utfall och prognos					
Huvudalternativ	1,0375	1,0214	1,0355	1,0232	1,0207
Optimistiskt alternativ	1,0375	1,0214	1,0438	1,0395	1,0450
Pessimistiskt alternativ	1,0375	1,0214	1,0268	1,0081	0,9986
Dämpat balanstal, prognos					
Huvudalternativ		1,0071	1,0118	1,0077	1,0069
Optimistiskt alternativ		1,0071	1,0146	1,0132	1,0150
Pessimistiskt alternativ		1,0071	1,0089	1,0027	0,9995
Balansindex, huvudalternativ	159,37	166,99	175,03	180,87	185,85

De nya regler som införts och som beaktades även i föregående prognos påverkar balanstalet och balansindex från och med 2017. De innebär att:

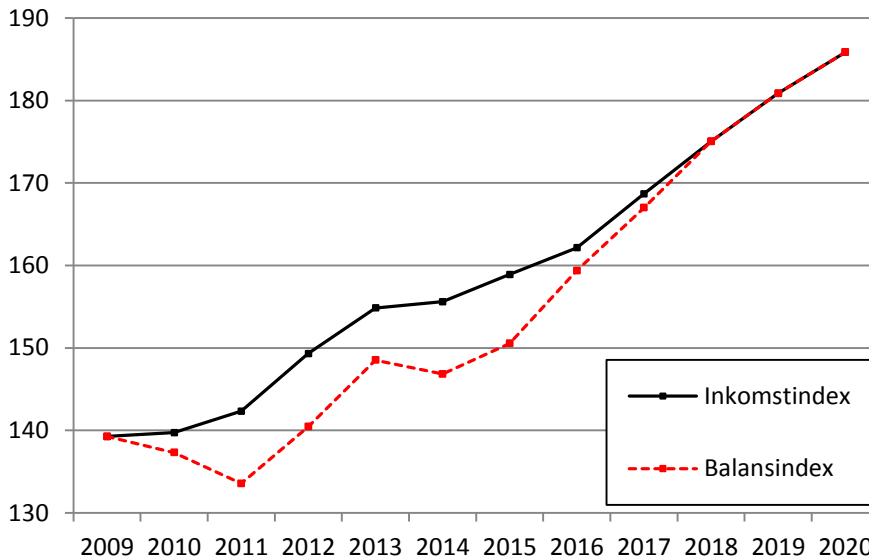
- Inkomstindex beräknas på ett nytt sätt. Detta påverkar även balansindex.
- En dämpningsfaktor införs vid beräkning av balansindex. Detta innebär att bara en tredjedel av balanstalets avvikelse från 1,0 påverkar balansindex.
- Omsättningstiden beräknas på ett nytt sätt.
- Pensionsskulden för aktiva och pensionärer beräknas på ett nytt sätt.
- Utjämningsformler har tagits bort vid beräkning av omsättningstid, avgifts-tillgång och AP-fonden.

Dessa regeländringar beräknas sammantaget ha en minskande effekt på balanstalet och balansindex under prognosperioden.

Diagrammet som följer visar utvecklingen och prognoser för inkomstindex och balansindex i huvudalternativet. Från och med 2018 kommer det inte att finnas något formellt balansindex enligt beräkningen vilket kan tolkas så att de två indexen överensstämmer.

2016-01-20

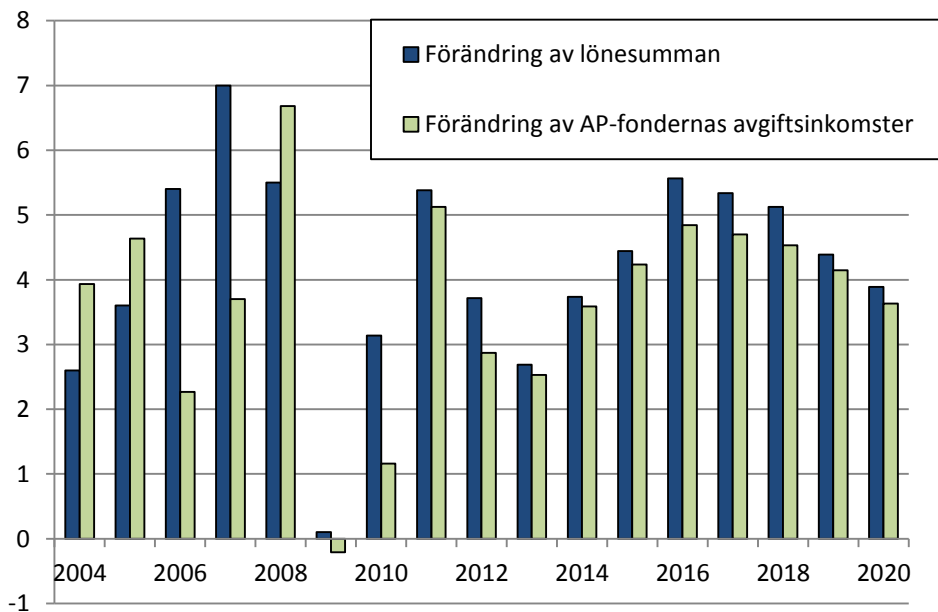
Inkomstindex och balansindex 2009 – 2020

Jämfört med föregående anslagsuppföljning har prognosen för balanstalet höjts för 2017 – 2020. Prognosen för avgiftstillgången har höjts beroende på att antagandet för lönesummans utveckling har höjts och därmed också AP-fondernas avgiftinkomster. Å andra sidan har prognosen för omsättningstiden, som också påverkar avgiftstillgången, sänkts något. Prognosen för AP-fondernas fondkapital har höjts vilket bland annat beror på att aktiekursernas utveckling mot slutet av 2015 blev bättre än vad som antogs i föregående prognos. Även prognosen för pensionsskulden har höjts de flesta åren beroende på en höjd prognos för inkomstindex.

Tillgångarna består till största delen av avgiftstillgången. Avgiftstillgångens utveckling styrs av AP-fondernas avgiftsinkomster och omsättningstiden. AP-fondernas avgiftsinkomster består av en arbetsgivaravgift och egenavgift samt en allmän pensionsavgift och en statlig ålderspensionsavgift. Arbetsgivaravgiften och den allmänna pensionsavgiften påverkas av lönesummans utveckling. Egenavgiften kan ha en annan utvecklingstakt men den avgiften utgör bara några procent av AP-fondernas avgiftsinkomster. Den statliga ålderspensionsavgiften utgör för närvarande knappt tio procent av AP-fondernas avgiftsinkomster. Den påverkas till exempel av utvecklingen inom sjuk- och arbetslöshetsförsäkringarna. Den statliga ålderspensionsavgiften har ofta haft en låg men ojämn utvecklingstakt. AP-fondernas avgiftsinkomster har därför ökat i långsammare takt än lönesumman för de flesta åren. Det beräknas också gälla för alla prognosår. En jämförelse mellan lönesummans utveckling och AP-fondernas avgiftsinkomster redovisas i diagrammet som följer.

Förändring av lönesumman respektive AP-fondernas avgiftsinkomster jämfört med året innan, procent

Tabellen som följer visar de komponenter som ingår i balanstalet och en jämförelse med föregående prognos. Beloppen anges i miljoner kronor.

		Avgifts- tillgång	AP- fonderna	Summa tillgångar	Pensions- skuld	Balanstal	Dämpat balanstal
2017	Ny prognos	7 467 460	1 226 017	8 693 477	8 510 922	1,0214	1,0071
	Föregående prognos	7 462 527	1 173 397	8 635 924	8 514 310	1,0143	1,0048
2018	Ny prognos	7 806 568	1 222 839	9 029 407	8 719 932	1,0355	1,0118
	Föregående prognos	7 800 129	1 160 710	8 960 839	8 712 463	1,0285	1,0095
2019	Ny prognos	8 137 625	1 209 861	9 347 486	9 135 303	1,0232	1,0077
	Föregående prognos	8 119 581	1 148 858	9 268 439	9 086 933	1,0200	1,0067
2020	Ny prognos	8 479 879	1 203 625	9 683 504	9 487 571	1,0207	1,0069
	Föregående prognos	8 431 671	1 142 041	9 573 712	9 410 528	1,0173	1,0058

Följsamhetsindexering m.m.

Alla inkomstpensioner samt tilläggs pensioner efter 65 års ålder är följsamhetsindexerade. Detta innebär att pensionerna räknas om vid varje årsskifte med förändringen av inkomstindex efter ett avdrag på 1,6 procentenheter. Om balanseringen är aktiverad används ett så kallat balansindex i stället för inkomstindex.

År 2015 räknades tilläggs pensioner över 65 år samt inkomstpensioner upp med 0,9 procent och i år har de blivit uppräknade med 4,2 procent. Även för åren 2017 – 2020 beräknas de bli uppräknade nominellt. Genom att räkna bort effekten av förändringen av prisbasbeloppet kan ”real” förändring av inkomstpensionerna beräknas. Inkomstpensionerna beräknas öka reallt till och med 2018 men minska något 2019 och 2020.

Tabellen nedan visar effekten av följsamhetsindexeringen 2015 – 2020 enligt huvudalternativet ovan. Förändringen för inkomstpension gäller också tillägspension över 65 år.

	2016	2017	2018	2019	2020
Förändring av inkomstindex, %	+2,0	+4,0	+3,8	+3,3	+2,8
Balanseringseffekt	+3,7	+0,7	+1,0	+0,0	0,0
Förändring av balansindex, %	+5,9	+4,8	+4,8	+3,3	+2,8
Nominell förändring av inkomstpensionerna, %	+4,2	+3,1	+3,2	+1,7	+1,1
”Real” förändring av inkomstpensionerna, %	+4,7	+2,2	+0,9	-1,5	-2,4

Balansindex är lägre än inkomstindex på grund av de negativa balanseringarna 2010, 2011 och 2014. Balanseringseffekten blev positiv åren 2012, 2013, 2015 och 2016. Detta beräknas också gälla 2017 och 2018. Enligt beräkningarna kommer indexeringen att återställas 2018. Då blir balansindex lika med inkomstindex, dvs. formellt kommer det inte att finnas något balansindex detta år. Därmed blir balanseringseffekten detta år +1,0 procent trots att det dämpade balanstalet beräknas bli 1,0118. Även åren 2019 och 2020 beräknas balanstalet och därmed också det dämpade balanstalet bli större än 1,0 vilket innebär att det inte blir någon balansering dessa år enligt beräkningen.

Sänkningen av den inkomstgrundade pensionen 2010 – 2011 och 2014 höjde garantipensionen för dem som hade både inkomstgrundad pension och garantipension. När inkomstpensionen sänks tillkommer det även en del nya ”garantipensionärer” som hamnar under brytpunkten för garantipension. De får dock låga belopp i garantipension. Balanseringen har därför en höjande effekt på utgifterna för garantipension och även BTP. Vissa änkepensioner påverkas också av balanseringen.

Prisbasbeloppet beräknas öka under perioden 2017 – 2020 efter att ha varit nästan oförändrat under några år. Höjda prisbasbelopp har en höjande effekt på utgiftsnivån för garantipension till ålderspension, garantipensioner till efterlevandepension, äldre-försörjningsstöd, efterlevandestöd samt tillägspension före 65 års ålder. Inkomstindex beräknas också öka. Det påverkar inkomstgrundade efterlevandepensioner inklusive barnpensioner. Höjningen av inkomstindex höjer också pensionsrätten för barnår.

Tabellen nedan visar de fyra viktigaste indexen inom pensionssystemet för åren 2014 – 2020. De tre förstnämnda är prognostiserade av Pensionsmyndigheten medan prisbasbeloppet är prognostiserat av Konjunkturinstitutet. Indexen redovisas också i bilaga 2. Åren 2018 – 2020 kommer det formellt inte att finnas något balansindex enligt beräkningen men man kan uttrycka det så att balansindex är lika med inkomstindex dessa år.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Inkomstindex	155,61	158,91	162,14	168,69	175,03	180,87	185,85
Balansindex	146,84	150,55	159,37	166,99	175,03	180,87	185,85
Inkomstbasbeloppet	56 900	58 100	59 300	61 700	64 000	66 200	68 000
Prisbasbeloppet	44 400	44 500	44 300	44 700	45 700	47 200	48 900

2016-01-20

Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

1:1 Garantipension till ålderspension

Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2015	2016	2017	2018	2019	2020
15 761 115	14 385 700	13 151 200	12 589 900	12 662 600	13 218 400

Analys

Antalet ålderspensioner beräknas öka under åren 2015–2020 eftersom stora födelseårgångar då fyller 65 år. Nya ålderspensionärer har inkomstgrundad pension i betydligt större utsträckning än äldre ålderspensionärer. De nya ålderspensionärerna har också högre genomsnittlig inkomstgrundad pension än vad äldre pensionärer har. Det är en allt större andel som har ett yrkesliv med pensionsgrundande inkomst bakom sig. Därför är det en lägre andel av de nya pensionärerna som får garantipension. Detta medför att antalet garantipensioner som tillkommer under ett år är färre än antalet som upphör genom dödsfall. Antalet garantipensioner minskar därmed på lång sikt.

Balanseringen inom inkomstpensionssystemet har en höjande effekt på utgifterna för garantipension, se tidigare avsnitt om prognoser för inkomstindex och balanstal. Prisbasbeloppet beräknas öka under de flesta åren 2015-2020. Det har en höjande effekt på utgiftsnivån.

Ungefär 769 000 ålderspensionärer hade garantipension vid mitten av år 2015. År 2014 var det 786 000 ålderspensionärer med garantipension. Minskningen av antalet mellan 2014 och 2015 beror bland annat på att inkomstpensionen räknades upp med 0,9 procent år 2015 medan prisbasbeloppet bara ökade med 0,2 procent. Många personer blir av med garantipension när inkomstpensionen ökar. Antalet ålderspensionärer med garantipension beräknas att minska ytterligare till 723 000 år 2016 på grund av högre indexeringstakt för inkomstpensionen. Antalet garantipensioner beräknas därefter minska till 649 000 år 2020.

Genomsnittligt garantipensionsbelopp beräknas sjunka till 2016 för att därefter plana ut. Minskningen beror på att nytillkommande pensionärer har lägre garantipension i genomsnitt än vad de som avlider har. Utplaningen under slutet av prognosperioden beror främst på att prisbasbeloppet beräknas öka från och med 2017 efter att ha varit nästan oförändrat under flera år dessförinnan. Utplaningen beror också på att andelen nytillkommande pensionärer med relativt höga belopp beräknas öka under prognosperioden.

2016-01-20

Dok.bet.

Version

Dnr/ref.

VER 2016-3

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i oktober 2015.

Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Föregående prognosbelopp	15 749 300	14 368 700	13 266 200	12 841 900	12 881 600	13 266 400
Överföring till/från andra anslag						
Ändrade makroekonomiska antaganden			-153 000	-326 000	-347 000	-253 000
Volym- och strukturförändringar	+11 815	+17 000	+38 000	+74 000	+128 000	+205 000
Ny regel						
Övrigt						
Ny prognos	15 761 115	14 385 700	13 151 200	12 589 900	12 662 600	13 218 400
Differens i 1000-tal kronor	+11 815	+17 000	-115 000	-252 000	-219 000	-48 000
Differens i procent	+0,1	+0,1	-0,9	-2,0	-1,7	-0,4

Ändrade makroekonomiska antaganden

Utgifterna för garantipension påverkas främst av prisbasbeloppet men indirekt även av inkomstindex/balansindex (ju lägre balansindex desto högre garantipensioner).

Prognosen för prisbasbeloppet är sänkt för åren 2017-2018 jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning. Det har haft en sänkande effekt på utgiftsprognosen. För år 2020 är prognosen för prisbasbeloppet höjd jämfört med föregående anslagsuppföljning.

För åren 2017-2020 är prognosen för balansindex/inkomstindex höjd jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning. Det har haft en sänkande effekt på utgiftsprognosen för garantipension.

Volym- och strukturförändringar

För åren 2015-2020 beräknas att medelbeloppet blir något högre jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning. Av nytillkommande med garantipension är det något fler som får höga belopp.

2016-01-20

Dok.bet.

Version

Dnr/ref.

VER 2016-3

1:2 Efterlevandepensioner till vuxna

Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2015	2016	2017	2018	2019	2020
12 427 499	11 913 400	11 560 900	11 152 800	10 660 600	10 111 300

Från anslaget finansieras änkepension, allmän omställningspension, förlängd omställningspension och särskild efterlevandepension samt garantipensioner till dessa förmåner. Änkepension svarar för drygt 90 procent av utgifterna.

Analys

Änkepensionssystemet är under avveckling. Antalet änkepensioner i genomsnitt under året blev 11 300 färre år 2015 jämfört med 2014. För 2016 – 2020 beräknas att antalet änkepensioner minskar med ungefär 11 500 per år. Antalet änkepensioner var ungefär 279 000 i genomsnitt under 2015 och prognostiseras till 222 000 år 2020.

Antalet garantipensioner till änkepension beräknas minska från 6 800 i genomsnitt under 2015 till 2 500 år 2020.

Antalet allmänna omställningspensioner blev ungefär 3 600 i genomsnitt under 2015, några hundra färre jämfört med åren innan. Antalet varierar en del mellan åren men det finns en minskande trend. Det beräknas att antalet är drygt 3 500 år 2020.

Antalet förlängda omställningspensioner var knappt 2 800 i genomsnitt 2015. Det beräknas att antalet kommer att vara ganska stabilt under perioden 2016 – 2020, ungefär 2 800. Antalet garantipensioner till förlängd omställningspension beräknas däremot minska med någon procent de flesta åren.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i oktober 2015.

Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Föregående prognosbelopp	12 425 100	11 918 100	11 500 700	11 017 100	10 486 700	9 913 900
Överföring till/från andra anslag						
Ändrade makroekonomisk antaganden	+200	+500	+54 600	+113 500	+128 500	+126 000
Volym- och strukturförändringar	+2 199	-5 200	+5 600	+22 200	+45 400	+71 400
Ny regel						
Övrigt						
Ny prognos	12 427 499	11 913 400	11 560 900	11 152 800	10 660 600	10 111 300
Differens i 1000-tal kronor	+2 399	-4 700	+60 200	+135 700	+173 900	+197 400
Differens i procent	+0,0	-0,0	+0,5	+1,2	+1,7	+2,0

Ändrade makroekonomiska antaganden

De inkomstgrundade efterlevandepensionerna påverkas av inkomstindex. Garantipensionerna påverkas främst av prisbasbeloppet men indirekt också av inkomstindex

2016-01-20

(ju högre inkomstindex desto lägre garantipensioner). Inkomstindex har störst inverkan på utgiftsprognosen. Prognosen för inkomstindexet har höjts för åren 2017 – 2020 jämfört med föregående anslagsuppföljning. Prognosen för prisbasbeloppet har sänkts för 2017 och 2018 men höjts för 2020.

Utgifterna påverkas också av balansindex. För änkor födda under något av åren 1930 – 1944 finns en garantinivå för änkepension som baseras på änkans ålderspension och den avlidne makens teoretiska ålderspension. Dessa änkepensioner höjs om balansindex höjs och vice versa. Vissa änkepensioner som inte omfattas av garantiregeln kan däremot sänkas vid ett höjt balansindex och tvärtom. Än så länge är det dock färre änkepensioner som tillhör den gruppen. Jämfört med föregående anslagsuppföljning har prognosen för balansindex höjts något 2017. Från och med 2018 kommer det inte att finnas något separat balansindex enligt beräkningen. Prognosen för inkomstindex/balansindex för år 2018 beräknas bli högre jämfört med föregående anslagsuppföljning.

Volym- och strukturförändringar

Antalet änkepensioner blev något fler än beräknat under de sista månaderna 2015. Prognosen för antalet änkepensioner har därför höjts något. Även prognosen för medelbeloppet för änkepension har justerats upp. Prognosen för antal och medelbelopp för omställningspension har däremot sänkts något.

1:3 Bostadstillägg till pensionärer

Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2015	2016	2017	2018	2019	2020
8 588 937	8 337 200	8 079 500	7 851 400	7 753 700	7 703 100

Analys

Långsiktigt minskar antalet ålderspensionärer som får bostadstillägg (BTP). Det beror på att många BTP-tagare är äldre ålderspensionärer och att nytillkomna ålderspensionärer har en högre medelpension. Det är en allt större andel som har ett yrkesliv med pensionsgrundande inkomst bakom sig. Med reallönetillväxt krävs färre år med förvärvsarbete för att komma över gränsen där bostadstillägg är bortreducerad av inkomstgrundad pension. Under de senaste femton åren har reallönetillväxten i snitt per år varit drygt två procent. För yngre ålderspensionärer stiger också den genomsnittliga tjänstepensionen relativt kraftigt över tid (7 procents ökning per år mellan 2006-2012 i åldern 65-69 år enligt SCB:s inkomststatistik). Därför är det en lägre andel av de nya pensionärerna som får bostadstillägg. En annan tänkbar förklaring till att andelen med BTP minskar är att den genomsnittliga förmögenheten bland pensionärer har vuxit.

Balanseringen inom inkomstpensionssystemet har en höjande effekt på utgifterna för bostadstillägg, se tidigare avsnitt om prognoser för inkomstindex och balanstal.

Boendekostnadernas förändringar har stor betydelse för bostadstilläggets utveckling. Konjunkturinstitutet prognostiserar att boendekostnadsindex för bostads- och hyresrätter ökar för år 2016 med 1,2 procent, samt för åren därefter med 2 procent per år.

Benägenheten att ansöka om bostadstillägg påverkar utgiften. Det är osäkert hur stort mörkertalet är, det vill säga hur många som är berättigade till bostadstillägg men som inte har det. Förändras benägenheten att ansöka om bostadstillägg kan utgifterna för bostadstillägg påverkas.

2016-01-20

Dok.bet.

Version

Dnr/ref.

VER 2016-3

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i oktober 2015.

Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Föregående prognosbelopp	8 626 100	8 335 800	8 126 200	7 938 900	7 754 100	7 629 900
Överföring till/från andra anslag						
Ändrade makroekonomiska antaganden		-16 500	-72 200	-120 600	-117 300	-115 000
Volym- och strukturförändringar	-37 163	+17 900	+25 500	+33 100	+116 900	+188 200
Ny regel						
Övrigt						
Ny prognos	8 588 937	8 337 200	8 079 500	7 851 400	7 753 700	7 703 100
Differens i 1000-tal kronor	-37 163	+1 400	-46 700	-87 500	-400	+73 200
Differens i procent	-0,4	+0,0	-0,6	-1,1	-0,0	+1,0

Ändrade makroekonomiska antaganden

Utgifterna för bostadstillägg påverkas av inkomstindex/balansindex, prisbasbeloppet och boendekostnadsutvecklingen.

Prognosen för balansindex/inkomstindex har höjts för åren 2017–2020 jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning. Prognosen för den inkomst som tas upp vid beräkningen av BTP har av det skälet höjts för åren 2017-2020. Detta har haft en sänkande effekt på utgiftsprognosen för bostadstillägg för åren 2017-2020.

Konjunkturinstitutets prognos för förändring av boendekostnadsindex avseende bostads- och hyresrätter är sänkt något för 2016 jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning. Det har en sänkande effekt på utgiftsprognosen för alla prognosår.

Volym- och strukturförändringar

Prognosen för antalet förmånstagare beräknas bli något högre jämfört med föregående anslagsuppföljning. Det beror bland annat på ökad invandring. Utgiftsprognosen är därför höjd. För år 2015 blev utgifterna lägre än enligt beräkningen i föregående anslagsuppföljning. Det beror till största delen på något lägre retroaktiva utgifter.

1:4 Äldreförsörjningsstöd

Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2015	2016	2017	2018	2019	2020
803 416	887 200	967 800	1 048 300	1 124 100	1 202 600

Analys

Förmånen är avsedd för personer 65 år och äldre som inte får sina grundläggande försörjningsbehov tillgodosedda genom andra pensionsförmåner.

Medelantalet personer med äldreförsörjningsstöd (ÄFS) blev 19 700 år 2015. Antalet personer med ÄFS beräknas öka under kommande år eftersom en större andel av dem som är födda 1938 eller senare är berättigade till ÄFS jämfört med dem som är födda 1937 eller tidigare. För den sistnämnda gruppen kan hel garantipension ersätta ÄFS efter 10 års bosättningstid. En del av den utgift som för födda 1937 eller tidigare bokförs under anslaget garantipension bokförs därför för födda 1938 eller senare under anslaget äldreförsörjningsstöd. Denna olikhet mellan födelseårgångarna påverkar antalsutvecklingen för ÄFS under prognosperioden.

Antalet förmånstagare påverkas av minskad eller ökad invandring. Invandringen (asylskäl) har under de tre senaste åren ökat. Ungefär två procent är över 60 år av dem som invandrar av asylskäl och som får uppehållstillstånd.

Benägenheten att ansöka om äldreförsörjningsstöd påverkar utgiften. Det är osäkert hur stort mörkertalet är, det vill säga hur många som är berättigade till äldreförsörjningsstöd men som inte har det. Förändras benägenheten att ansöka om äldreförsörjningsstöd kan utgifterna för äldreförsörjningsstöd påverkas.

Till år 2020 beräknas antalet förmånstagare öka till 26 100 personer.

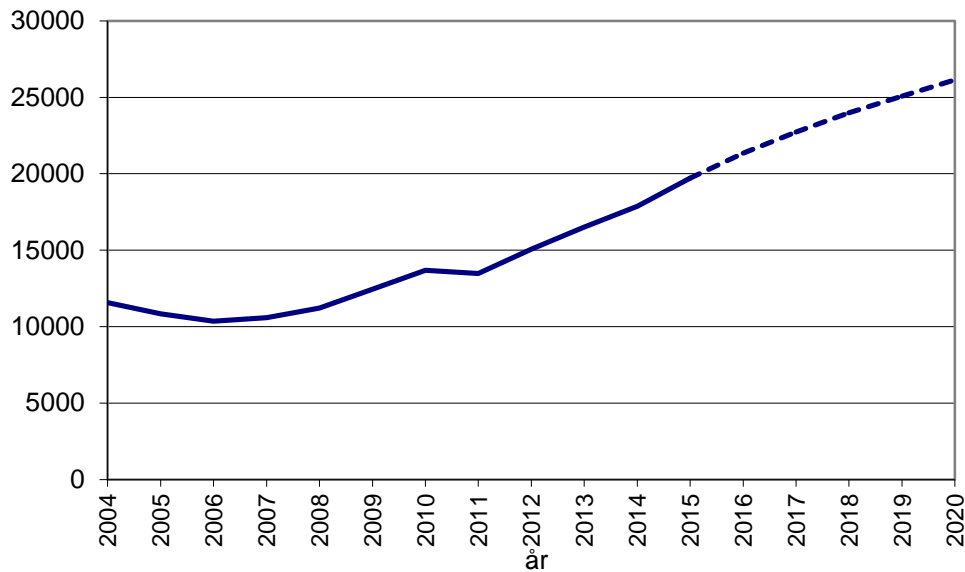
2016-01-20

Dok.bet.

Version

Dnr/ref.

VER 2016-3

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i oktober 2015.

Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Föregående prognosbelopp	805 100	883 400	961 400	1 034 700	1 102 500	1 172 100
Överföring till/från andra anslag						
Ändrade makroekonomiska antaganden	0	-1 100	-1 900	-2 000	-1 400	0
Volym- och strukturförändringar	-1 684	+4 900	+8 300	+15 600	+23 000	+30 500
Ny regel						
Övrigt						
Ny prognos	803 416	887 200	967 800	1 048 300	1 124 100	1 202 600
Differens i 1000-tal kronor	-1 684	+3 800	+6 400	+13 600	+21 600	+30 500
Differens i procent	-0,2	+0,4	+0,7	+1,3	+2,0	+2,6

Ändrade makroekonomiska antaganden

Prognosen för prisbasbeloppet har sänkts för åren 2017-2018 jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning. Eftersom skälig levnadsnivå är knuten till prisbasbeloppet har denna förändring haft en sänkande effekt på utgiftsprognosen för dessa år. För år 2020 är prognosen för prisbasbeloppet höjd och det har en höjande effekt på utgiftsprognosen.

Konjunkturinstitutets prognos för förändring av boendekostnadsindex avseende bostads- och hyresrätter är sänkt för år 2016 jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning. Det har haft en sänkande effekt på utgiftsprognosen för åren 2016-2020.

2016-01-20

Dok.bet.

Version

Dnr/ref.

VER 2016-3

Volym- och strukturförändringar

Antalet förmånstagare har justerats upp något för åren 2016-2020 jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning. Invandringen beräknas bli högre och det har på sikt en höjande effekt på utgifterna. I prognosen har vi beaktat Migrationsverkets prognos från oktober 2015 men viss hänsyn har tagits till utvecklingen av invandringen under den senaste tiden.

2:1 Pensionsmyndigheten

Tabell 2:1.1 - Prognos anslag. Beloppen i löpande priser, 1000-tal kronor

2015*	2016	2017	2018	2019	2020
550 000	543 600	551 613	563 130	573 362	581 438

*Prognos - utfall ej klart

Analys

Eftersom utfallet för föregående år inte är klart i samband med prognostillfället i januari används preliminära uppgifter från vårt pågående bokslutsarbete för 2015. Pensionsmyndighetens totala administrationskostnad beräknas där till 1 370 miljoner kronor för 2015, vilket är en oförändrad totalnivå för administrationskostnaderna jämfört med den prognos som lämnades i oktober.

Av pågående bokslutsarbete för 2015 följer att prognosen för de administrationskostnader som belastar anslaget 2015 höjs med 6 miljoner kronor, från 544 till 550 miljoner kronor, vilket medför ett preliminärt anslagsutnyttjande i linje med tilldelade medel.

2020 beräknas de totala administrationskostnaderna till 1 454 miljoner kronor med prisuppräknning inkluderad. Detta är en sänkning jämfört med föregående prognos i huvudsak till följd av förändrade framräkningsfaktorer. I 2016-års priser beräknas administrationskostnaderna, såväl anslags- som totalnivån, ligga i princip fast över tiden.

Anslagsöversikt

Av tabell 2:1.2 som följer framgår att prognostiserade kostnader ryms inom ramen för tilldelade anslagsmedel för år 2016. Beräkningarna bygger dock på ett maximalt nyttjande av anslagssparandet 2016, det vill säga med 16 miljoner kronor. Då utfallet för 2015 ännu inte är klart kan det ingående överföringsbeloppet i tabellen nedan, ännu inte definitivt beräknas.

Tabell 2:1.2 - Anslagsöversikt 2016*. Beloppen anges i 1000-tal kronor

Ingående överföringsbelopp	Anslag 2016	Tilldelade medel	Prognos för hela året	Årets över-/underskridande	Avvikelse från tilldelade medel	Högsta anslagskredit	Tillgängliga medel	Överskridande av anslagskredit
0	528 050	528 050	543 600	-15 550	-15 550	15 842	543 892	0

*Preliminära uppgifter till dess utfallet för 2015 är klart

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen som följer görs en anslagsjämförelse med den prognos som lämnades i oktober 2015. Förändringarna utgörs av att de totala administrationskostnaderna för samtliga finansieringskällor sänkts jämfört med föregående prognos vilket beror på ändrade framräkningsfaktorer. Förändringarna utgörs således inte av några större förändringar i inriktningen för verksamheten.

2016-01-20

Dok.bet.

Version

Dnr/ref.

VER 2016-3

Tabell 2:1.3 - Prognosjämförelse. Beloppen i löpande priser, 1000-tal kronor

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Föregående prognosbelopp	543 646	546 452	558 512	573 747	588 503	603 343
Överföring till/från andra anslagsposter						
Ändrade makroekonomiska antaganden						
Volym- och strukturförändringar						
Ny regel						
Övrigt	6 354	-2 852	-6 899	-10 617	-15 140	-21 905
Ny prognos	550 000	543 600	551 613	563 130	573 362	581 438
Differens i 1000-tal kronor	6 354	-2 852	-6 899	-10 617	-15 140	-21 905
Differens i procent	1,2	-0,5	-1,2	-1,9	-2,6	-3,6

De totala administrationskostnaderna

I de följande tabellerna redogörs för Pensionsmyndighetens prognos för de totala administrationskostnaderna samt fördelningen mellan de olika finansieringskällorna först i löpande priser (tabell 2:1.4), därefter i 2016-års priser (tabell 2:1.5).

Totala kostnader – löpande priser

Tabell 2:1.4 - Totala administrationskostnader Beloppen i löpande priser, 1000-tal kronor

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Total administrationskostnad	1 370 000	1 359 000	1 379 033	1 407 824	1 433 406	1 453 596
Varav Anslagsmedel	550 000 40,1%	543 600 40%	551 613 40%	563 130 40%	573 362 40%	581 438 40%
AP-fonderna	480 000 35,0%	475 650 35%	482 662 35%	492 739 35%	501 692 35%	508 758 35%
Premiepensionsfonderna	340 000 24,9%	339 750 25%	344 758 25%	351 956 25%	358 351 25%	363 399 25%

Analys

Vid framräkningen av kostnaderna för åren 2016-2020 tas hänsyn bland annat till makroekonomiska förutsättningar som erhålls från Konjunkturinstitutet. För administrationskostnaderna har Konjunkturinstitutets beräknade KPI beaktats samtidigt som vi gör en egen bedömning av löneutvecklingen på Pensionsmyndigheten. Eftersom Pensionsmyndighetens totala kostnader utgörs till knappt 50 procent av personalkostnader har bedömda löneökningar använts motsvarande denna andel och resterande andel av framräkningen har utgjorts av KPI från Konjunkturinstitutets beräkningar.

För fördelningen av kostnader mellan de tre finansieringskällorna används Pensionsmyndighetens modell för kostnadsfördelning. Utifrån analys av verksamhetsplaner och prognoser för de kommande åren beräknas procentsatser för att skatta fördelningen från och med 2016 och framåt. Denna kostnadsfördelning återspeglas i beräkningarna i utgiftsprognoserna och beräknade procentsatser framgår av tabellen ovan.

2016-01-20

Dok.bet.

Version

Dnr/ref.

VER 2016-3

Trenden vad gäller kostnadsfördelningen har sedan myndighetsstarten pekat mot att AP-fondernas andel av finansieringen minskar på bekostnad av premiepensionssystemet. En anledning till detta är att avskrivningarna hos Försäkringskassan av de it-stöd som togs fram i samband med pensionsreformen, som till övervägande del finansieras via AP-fonderna, sjunkit kraftigt år för år samtidigt som våra övriga it-stöd, inklusive driften av dessa, belastat samtliga finansieringskällor med en mer jämn fördelning. Av de förkalkyler som gjorts i samband med framtagande av långsiktiga utgiftsprognoser samt budgetunderlag kan vi dock se att denna trend vad gäller kostnadsfördelningen avstannar framöver eftersom de äldre it-stöden hos Försäkringskassan blivit i stort sett slutavskrivna under 2015.

Under 2014 skedde en nivåsänkning av anslagsfinansieringens andel till följd av de stora informations- och konsumentsatsningarna, med bland annat kampanjen Prognos till alla, som drogs igång och som endast till liten del finansieras via anslagsmedel. 2105 ökade anslagsfinansieringens andel, bland annat till följd av att vi 2015 använde tidigare uppkommet anslagssparande till fortsatta satsningar inom bostadstillägg, satsningar som vi bedömer behöver fortsätta även framöver.

Framöver växer premiepensionssystemet konstant i omfattning vad gäller antal sparare, förvaltad kapital, antal pensionärer och belopp som betalas ut. För inkomst- och tilläggspension (AP-fonderna) är volymerna relativt oförändrade medan garantipensionen (anslag) visar på minskade volymer framöver. Samtliga dessa förutsättningar bedöms påverka kostnadsfördelningen framöver. När vi även väger in inriktningen och satsningarna för verksamheten de kommande åren gör vi bedömningen att proportionerna mellan våra finansieringskällor kommer vara stabil utan större svängningar.

Totala kostnader – 2016-års priser

För att tydligare visa på vilka delar av verksamheten som ökar respektive minskar i kostnad görs ytterligare analys av de totala administrationskostnaderna nedan där prognostiserade administrationskostnader anges i fasta priser.

Tabell 2:1.5 - Totala administrationskostnader Beloppen i 2016-års priser, 1000-tal kronor

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Total administrationskostnad	1 370 000	1 359 000	1 364 000	1 369 000	1 369 000	1 369 000
Varav Anslagsmedel	550 000	543 600	545 600	547 600	547 600	547 600
AP-fonderna	480 000	475 650	477 400	479 150	479 150	479 150
Premiepensionsfonderna	340 000	339 750	341 000	342 250	342 250	342 250

Analys

Under hela perioden beräknas det ske en förskjutning mellan olika kostnadslag till följd av det pågående utvecklingsarbetet. Denna förskjutning sker från ärendehandläggning till konsumentuppdrag samt till kostnader för drift och förvaltning av it-system.

Utvecklingstakten medför att kostnaderna för avskrivningar successivt ökar under perioden. Budgetmässigt motverkar vi detta med minskad andel konsulter inom it samt sänkta kostnader i samarbetet med Försäkringskassan. Sammantaget ger dessa förändringar en jämn kostnadsnivå över åren.

Räntekontokredit (enligt 7 kap 4 § budgetlagen)

Pensionsmyndighetens räntekontokredit är avsedd för såväl skulden för uppbyggnaden av premiepensionssystemet som kreditutrymme för administrationskostnader som innefattar de tre finansieringskällorna. Räntekontokrediten för Pensionsmyndigheten täcker därmed fyra delar. Administrationskostnader som finansieras via premiepensionssystemet ökar belastningen av räntekontokrediten med drygt 25 miljoner kronor månatligen fram till den månad då det faktiska avgiftsuttaget görs från premiepensionsspararnas konton. 2015 gjordes avgiftsuttaget i maj månad.

Krediterna för administrationskostnader finansierade via anslag och AP-fondsmedel används endast om behov skulle uppstå. Detta har ännu ej skett.

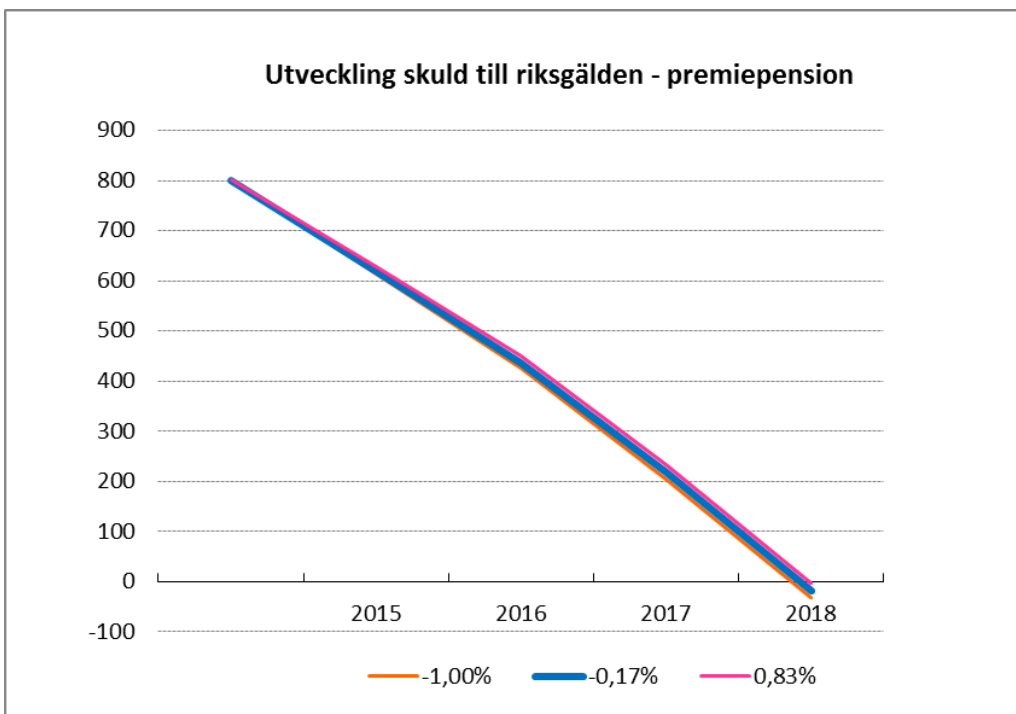
Nedan redovisas den ackumulerade skulden till Riksgälden avseende räntekontokredit vid utgången av respektive år till den del den avser uppbyggnaden av premiepensionssystemet.

Tabell 2:1.6 - Skuldprognos avseende uppbyggnaden av premiepensionssystemet.

Beloppen i löpande priser, 1000-tal kronor

År	2015	2016	2017	2018
Belopp tkr	619 977	436 078	215 924	0

Följande diagram visar en prognos över skuldens utveckling fram till år 2018 då den ska vara helt återbetald.

De tre kurvorna i diagrammet illustrerar ackumulerad skuld vid olika antaganden om räntans storlek för de lån som finns hos Riksgälden. Nuvarande genomsnittlig ränta är -0,17 %.

Analys

Skulden för uppbyggnaden av premiepensionssystemet ska amorteras på ett rättvist sätt mellan generationerna och vara återbetald 2018. Som underlag för detta finns en

2016-01-20

modell där beräknade avgifter matchar kostnader och amorteringar. Storleken på de årliga amorteringarna är främst beroende på värdet på pensionsspararnas tillgångar. Diagrammet ovan visar att skulden är återbetald 2018 med angivna förutsättningar.

Särskild kredit (enligt 7 kap 6 § budgetlagen)

För att klara likviditetsbehovet i fondhandeln behövs en särskild kredit. Krediten uppgick vid myndighetsstarten 2010 till 9 000 miljoner kronor. Från 2014 sänktes krediten till 8 000 miljoner kronor.

Analys

Behovet av den särskilda krediten är beroende av antalet fondbyten, pensionsspararnas behållning och i vilka fonder som handel sker. Under 2015 har användningen av krediten som mest uppgått till 1 267 miljoner kronor under en dag (2015-04-24). Under 2013 nyttjades krediten som mest under en enskild dag med 1 239 miljoner kronor och under 2012 var motsvarande belopp 4 435 miljoner kronor. Användningen av kreditramen ökade successivt fram till 2011 då krediten en enskild dag nyttjades med 7 225 miljoner kronor strax före möjligheten för förvaltningsbolag att göra automatiska massfondbyten stoppades.

Historiskt har det visat sig att då osäkerhet råder på finansmarknaden, till exempel vid kraftig börsnedgång, ökar fondbytena och därmed belastningen av krediten oavsett om förvaltningsbolag är inblandade eller inte. På lång sikt, i takt med att premiepensionssystemet växer och det totala förvaltade kapital som kan bli föremål för fondbyten successivt ökar, stiger användningen av den särskilda krediten.

Från den 21 februari 2014 har Pensionsmyndigheten tagit bort möjligheten att göra fondbyten vid inloggning med pinkod. Alla byten sker nu via inloggning med e-legitimation (via dator eller mobil) eller via blankett. Syftet med att ta bort inloggning med pinkod för fondbyten är att öka säkerheten för pensionssparare och pensionärer enligt myndighetens säkerhetsstrategi.

2016-01-20

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

1:5 Barnpension och efterlevandestöd

Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2015	2016	2017	2018	2019	2020
904 875	957 400	1 148 500	1 305 200	1 361 800	1 421 400

Analys

År 2015 blev utgifterna preliminärt 697 miljoner kronor för barnpension och 208 miljoner kronor för efterlevandestöd.

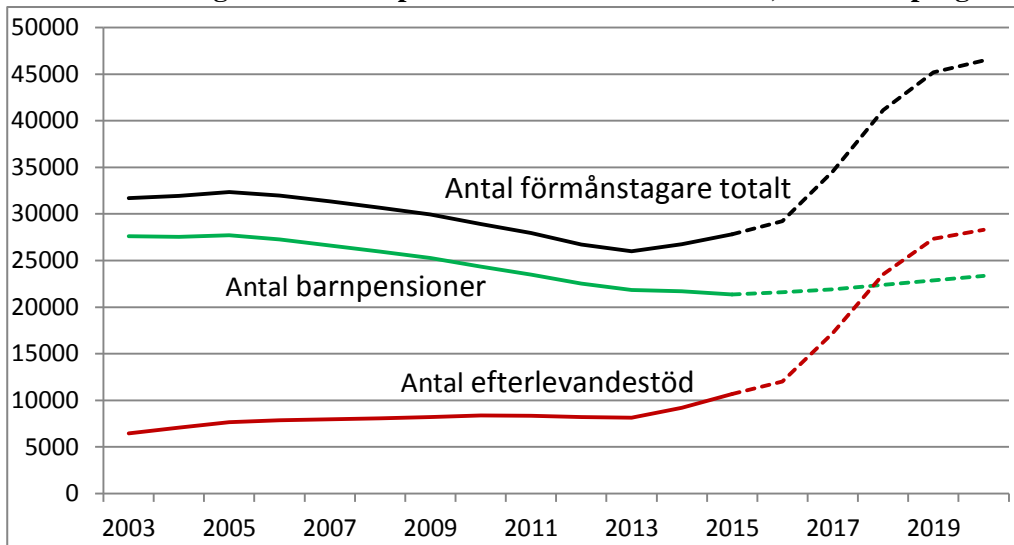
Antalet barnpensioner har minskat kontinuerligt sedan mitten av 00-talet. Åren 2014 och 2015 var minskningstakten lägre än för åren dessförinnan. Det beräknas att antalet barnpensioner kommer att vara oförändrat år 2016. För åren därefter beräknas att antalet kommer att öka. Antalet barnpensioner är vanligast för barn över 12 år. Antalet personer i de åldrarna beräknas öka enligt SCB:s befolkningsprognos.

Antalet efterlevandestöd minskade något under åren 2011 – 2013 men för år 2014 och 2015 ökade antalet, från 8 100 i december 2013 till 10 700 i december 2015. Det beror bland annat på att invandringen har ökat under de senaste åren. De barn som invandrar hit och vars ena eller båda föräldrar har avlidit har rätt att få efterlevandestöd. Denna utveckling kan antas fortsätta eftersom Migrationsverkets statistik visar att antalet asylärenden för ensamkommande barn ökade kraftigt 2014 och 2015. År 2015 var antalet asylärenden för ensamkommande barn ungefär nio gånger fler än 2013. Vid framskrivningen av antalet efterlevandestöd har den prognos som Migrationsverket publicerade den 22 oktober 2015 använts som underlag. På grund av att en del regler och tillämpningar för flyktingmottagande har ändrats sedan dess har de nedre intervallgränserna för asylärenden och antal ensamkommande barn i Migrationsverkets prognos använts från och med år 2016. Det medför en sänkning av antalet flyktingbarn jämfört med föregående prognos.

Antalet efterlevandestöd påverkas också av att andelen bifall för internationella ärenden hos Pensionsmyndigheten ökade kraftigt 2014 som en följd av ändrad tillämpning. Denna andel ökade ytterligare 2015. Det antas att denna andel kommer att vara oförändrad kommande år.

Antalet efterlevandestöd beräknas öka mycket kraftigt, framför allt åren 2017 – 2019.

Det diagram som följer visar utvecklingen av antalet med de två förmånerna samt det totala antalet förmånstagare med barnpension och/eller efterlevandestöd.

Antal förmånstagare med barnpension eller efterlevandestöd, utfall och prognos

Medelbeloppet för barnpension påverkas av inkomstindex. Inkomstindex räknades upp med 2,1 procent år 2015 vilket innebar att en inkomstgrundad barnpension räknades upp med ungefär 0,5 procent vid årsskiftet 2014/2015. Medelbeloppet för barnpension minskade emellertid med 0,35 procent mellan 2014 och 2015. Detta beror på att nybeviljade barnpensioner i genomsnitt är lägre än de som finns i beståndet. Barnpensionerna indexerades upp med 0,4 procent vid årsskiftet 2015/2016 men medelbeloppet för barnpension beräknas minska något även 2016. För åren därefter beräknas medelbeloppet öka. Medelbeloppet blev knappt 31 600 kronor år 2015 och beräknas bli 33 600 kronor år 2020.

Medelbeloppet för efterlevandestöd, som främst påverkas av prisbasbeloppet, blev 14 900 år 2015 och beräknas bli 18 300 år 2020. Orsaken till den relativt kraftiga ökningen är att andelen efterlevandestöd som inte är samordnade med barnpension beräknas öka. En större andel av efterlevandestöden beräknas således vara oreducerade. Detta medför att medelbeloppet för efterlevandestöd ökar.

2016-01-20

Dok.bet.

Version

Dnr/ref.

VER 2016-3

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i oktober 2015.

Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Föregående prognosbelopp	919 000	994 100	1 234 000	1 473 700	1 597 000	1 687 400
Överföring till/från andra anslag						
Ändrade makroekonomiska antaganden	0	0	+1 900	+5 600	+9 900	+14 500
Volym- och strukturförändringar	-14 125	-36 700	-87 400	-174 100	-245 100	-280 500
Ny regel	0	0	0	0	0	0
Övrigt						
Ny prognos	904 875	957 400	1 148 500	1 305 200	1 361 800	1 421 400
Differens i 1000-tal kronor	-14 125	-36 700	-85 500	-168 500	-235 200	-266 000
Differens i procent	-1,5	-3,7	-6,9	-11,4	-14,7	-15,8

Ändrade makroekonomiska antaganden

Prognosen för inkomstindex är höjd från och med 2017 jämfört med föregående anslagsuppföljning. Prognosen för prisbasbeloppet är sänkt något åren 2017 och 2018 men höjt år 2020.

Volym- och strukturförändringar

Prognosen för antalet barnpensioner har höjts något på sikt på grund av den ändrade befolkningsprognosen. Prognosen för medelbeloppet för barnpension har däremot sänkts något.

Prognosen för antalet efterlevandestöd har sänkts vilket främst beror på att antalet inkomna ärenden för efterlevandestöd blev färre än beräknat år 2015 och att vi tillämpar en lägre prognos för antalet flyktingbarn. Detta har även medfört att prognosen för medelbeloppet har sänkts något. Även prognosen för de retroaktiva utbetalningarna för efterlevandestöd har sänkts.

1:7 Pensionsrätt för barnår

Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Anslag (= tillgängliga medel=anslagsbelastning)	6 875 558 ¹	7 237 862 ¹	7 512 200	7 645 900	8 174 800	8 723 200
Preliminär avgift	6 645 895	6 876 216	-	-	-	-
Reglering, avser förhållanden tre år tidigare	229 663	361 646	282 600	-34 200	-13 300	0
Prognostiserad avgift för respektive år	6 612 933	6 863 400	7 229 600	7 680 100	8 188 100	8 723 200

1 Fastställd av riksdag eller regering.

Anslaget omfattar statliga ålderspensionsavgifter för barnår rätt till personer med barn under 5 år (adoptivbarn utgör ett undantag och pensionsrätten för dem beräknas från det datum när föräldern/föräldrarna får omvårdnaden vilket kan leda till att barnets ålder förskjuts till 10-års åldern).

Den statliga ålderspensionsavgiften består av två delar: preliminär avgift som baseras på den beräknade pensionsrätten för barnår och ett regleringsbelopp som täcker avvikelser mellan det preliminära belopp som tagits ut och faktisk avgift. Regleringen äger rum tre år efter det att det preliminära beloppet tas ut.

Analys

För försäkrad förälder till små barn i åldern 0-4 år och/eller med adoptivbarn som inte uppnått 11-årsåldern, fastställs det pensionsgrundande beloppet som det förmånligaste av följande tre beräkningsalternativ:

1. En utfyllnad till den enskildes pensionsunderlag året före barnets födelse/året då adoptivbarnet är i adoptivföräldrars vård.
2. En utfyllnad till 75 procent av den genomsnittliga pensionsgrundande inkomsten för alla försäkrade under 65 år.
3. Ett fast belopp på ett inkomstbasbelopp.

Prognosen påverkas dels av antalsutvecklingen av barn huvudsakligen i åldern 0-4 år, dels av utvecklingen av medelbelopp som beräknas i de olika beräkningsalternativen. Medelbeloppen påverkas i sin tur av timlöneutvecklingen, inkomstbasbeloppets utveckling och utvecklingen av den pensionsgrundande inkomsten.

Anslagsbeloppet år 2015 är 6 876 miljoner kronor inklusive ett regleringsbelopp på 230 miljoner kronor. För år 2016 blir anslagsbelastningen 7 238 miljoner kronor inklusive ett regleringsbelopp på 362 miljoner kronor. År 2017 beräknas anslaget uppgå till 7 512 miljoner kronor. Utvecklingen av anslagsposten, exklusive regleringsbelopp, för åren 2017-2020 följer utvecklingen av timlönen och inkomstbasbeloppet samt antalet barn i åldern 0-4 år. Åren 2017 ökas anslaget med regleringsbelopp på cirka 283 miljoner. Anslagen år 2018 och 2019 minskas enligt prognosen med ett regleringsbelopp på cirka 34 miljoner kronor respektive 13 miljoner kronor.

2016-01-20

Dok.bet.

Version

Dnr/ref.

VER 2016-3

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i oktober 2015.

Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2017	2018	2019	2020
Föregående prognosbelopp	7 419 700	7 452 500	7 806 400	8 273 600
Överföring till/från andra anslag	-	-	-	-
Ändrade makroekonomiska antaganden	40 600	73 700	110 200	102 700
Volym- och strukturförändringar	36 200	115 300	233 500	346 900
Ny regel	-	-	-	-
Ändrat regleringsbelopp avseende tre år tidigare	15 700	4 400	24 700	0
Differens mot förslag i budgetpropositionen				
Ny prognos	7 512 200	7 645 900	8 174 800	8 723 200
Differens i 1000-tal kronor	92 500	193 400	368 400	449 600
Differens i procent	1,2	2,6	4,7	5,4

Ändrade makroekonomiska antaganden

Prognosen är höjd jämfört med föregående prognos eftersom timlöneutvecklingen beräknas bli något högre. Från år 2017 är inkomstbasbeloppet höjt jämfört med föregående prognos. Det har en höjande effekt på utgiftsprognosen.

Volym- och strukturförändringar

Prognosen är höjd jämfört med föregående prognos eftersom SCB prognostiserar fler barn i åldern 0-4 år till följd av ökad invandring. I prognosen har SCB:s befolkningsprognos från oktober använts.

Ändrat regleringsbelopp avseende tre år tidigare

År 2017 ökas regleringsbeloppet med ca 16 miljoner kronor i jämförelse med prognosen i oktober. Det beror på ändrat antagande avseende 2014.

Regleringsbeloppet beräknas bli 4 miljoner kronor högre för år 2018 och 25 miljoner kronor högre för år 2019 jämfört med föregående prognos.

Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget

Prognos. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Pensioner från AP-fonderna	264 564 800	282 402 000	297 696 000	313 476 000	325 011 000	334 858 000
Övriga utgifter från AP-fonderna	2 875 400	2 981 000	3 053 000	3 110 000	3 170 000	3 248 000
Summa under utgiftstaket	267 440 200	285 383 000	300 749 000	316 586 000	328 181 000	338 106 000
Premiepensioner	6 008 300	7 647 000	9 229 000	11 036 000	13 184 000	15 722 000
Summa ålderspensionssystemet	273 448 500	293 030 000	309 978 000	327 622 000	341 365 000	353 828 000

De utgifter som redovisas i detta avsnitt omfattar den inkomstgrundade ålderspensionen, dvs. förmånerna tilläggspension, inkomstpension och premiepension. Dessa förmåner finansieras via AP-fonderna och premiepensionssystemet. Även AP-fondernas administrationskostnader, förvaltningsavgifter och kostnadsersättningar till Pensionsmyndigheten och Skatteverket m.fl. ingår i de utgifter som redovisas. Dessutom ingår överföringar av pensionsrätter till de europeiska gemenskaperna enligt lag (2002:125).

Utgifterna för de inkomstgrundade ålderspensionerna ingår inte i statens budget. AP-fondernas utbetalningar och administrationskostnader m.m. redovisas ändå under statens utgiftstak. Premiepensionerna redovisas däremot inte under utgiftstaket.

Analys

Utgifterna för de inkomstgrundade pensionsförmånerna ökade med 11 miljarder kronor år 2015. År 2016 beräknas dessa utgifter öka med 19 miljarder kronor och år 2017 med 17 miljarder kronor. Under perioden 2018 – 2020 beräknas utgifterna öka med 15 miljarder kronor per år i genomsnitt. Variationerna förklaras i huvudsak av indexeringen av pensionerna, se avsnittet Prognoser för inkomstindex och balanstal.

Frånsett de variationer som orsakas av indexeringen ökar utgifterna för de inkomstgrundade ålderspensionerna. Utgiftsökningen beror främst på ett ökat antal ålderspensionärer och att en allt större andel av pensionärerna har inkomstgrundad ålderspension.

Antalet med inkomstgrundad ålderspension kan beräknas som summan av antalet tilläggspensioner för födda 1937 eller tidigare och antalet inkomstpensioner. Då bortses från dem som endast har premiepension. De har inte pension som sin primära inkomstkälla utan tar ut premiepension för att få tillgång till rabatter, t.ex. på kommunala färdmedel. I december 2015 var antalet med inkomstgrundad pension enligt denna definition 2 047 000. Det beräknas att detta antal har vuxit till 2 238 000 i december 2020.

Antalet tilläggspensioner var 2 033 000 i december 2015 och beräknas vara 1 941 000 i december 2020. De som fyller 61 år från och med 2015 har inte rätt till någon tilläggspension. År 2019 kommer antalet tilläggspensioner att minska relativt kraftigt eftersom det inte tillkommer några 65-åringar med tilläggspension. De 65-åringar som får pension från och med detta år får enbart inkomstgrundad pension från det nya pensionssystemet, inkomstpension och premiepension.

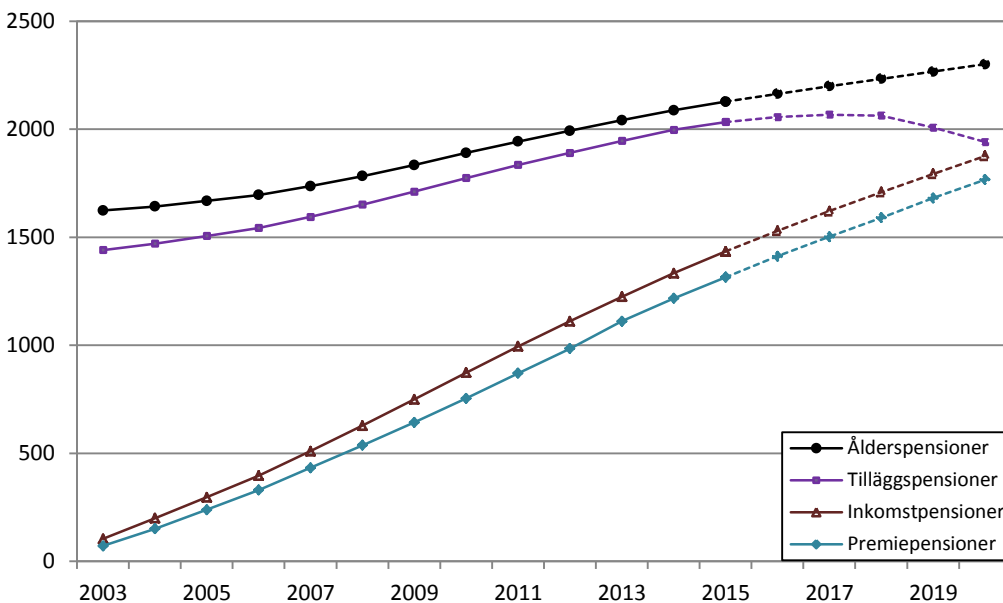
2016-01-20

Antalet inkomstpensioner var 1 434 000 i december 2015 och beräknas vara 1 876 000 i december 2020. Orsaken till den kraftiga ökningen är att allt fler födelseårgångar får rätt till denna förmån.

Antalet premiepensioner är färre än antalet inkomstpensioner trots att ungefär 8 000 personer endast har premiepension. De flesta av dem som endast har premiepension är yngre än 65 år. I december 2015 var det 118 000 pensionärer över 65 år som hade inkomstpension men ingen premiepension. En del av dem som har inkomstpension men ingen premiepension har inte heller rätt till premiepension eftersom premiepensionsrätter inte kunde tjänas in före 1995. Antalet premiepensioner, exklusive premiepensioner till efterlevande, var 1 315 000 i december 2015 och beräknas vara 1 767 000 i december 2020.

Diagrammet nedan visar hur antalet ålderspensioner (inklusive personer med endast garantipension) har utvecklats sedan 2003 och hur antalet beräknas fortsätta att öka. Dessutom redovisas utvecklingen för de olika inkomstgrundade ålderspensionsförmånerna.

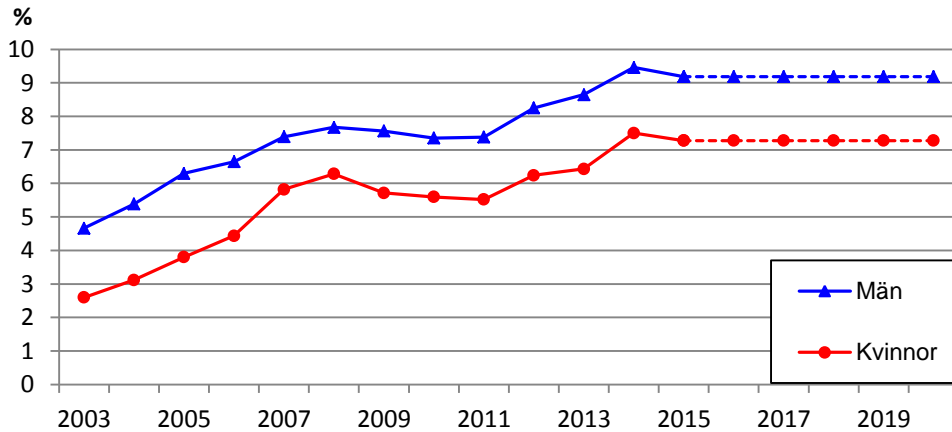
Antal ålderspensioner samt antal tilläggs- och inkomstpensioner och premiepensioner i december, 1 000-tal

Mellan 2002 och 2008 ökade antalet med tidigt uttag av ålderspension kraftigt. År 2009 skedde dock en uppbromsning av ökningstakten. Antalet och andelen 61-åringar med inkomstpension blev lägre 2009 jämfört med 2008. Mellan 2009 och 2011 sjönk denna andel ytterligare något. Antalet inkomstpensioner under 65 år ökade ändå dessa år eftersom antalet 63- och 64-åringar med inkomstpension ökade relativt kraftigt. Under åren 2012 – 2014 ökade andelen 61-åringar med tidigt uttag igen men år 2015 minskade den något.

Följande diagram visar hur andelen 61-åringar med inkomstpension har utvecklats och vilka antaganden som har gjorts för kommande år. Dessa antaganden har stor inverkan på prognosen över det totala antalet med tidigt uttag. För åren efter 2015 antas att andelen blir oförändrad. Detta är dock ett osäkert antagande.

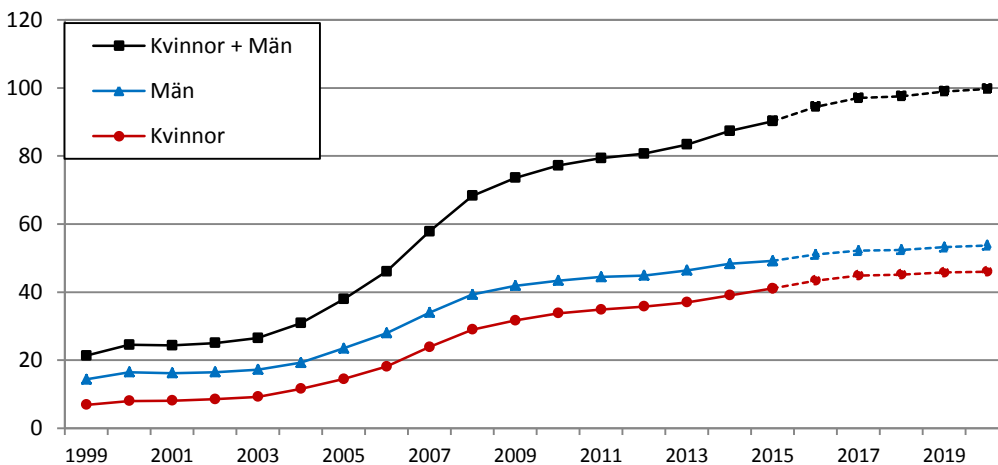
Andel 61-åringar med inkomstpension, % (bas: antal 61-åringar i befolkningen)

Det kan finnas flera skäl till att en person väljer att ta ut sin ålderspension före 65 års ålder. I vårt budgetunderlag redovisade vi ett antal sådana skäl. Eftersom det finns många olika orsaker att ta ut sin ålderspension tidigt är det svårt att bedöma utvecklingen på längre sikt. Pensioneringsbeteendet kan till exempel påverkas av konjunkturförändringar, eventuell balansering av inkomstpensionerna och regeländringar inom till exempel skattelagstiftningen, sjukförsäkringen och arbetslöshetsförsäkringen. En konjunkturedgång kan påverka pensioneringsbeteendet på olika sätt. Fler arbetslösa kan medföra att fler väljer tidigt uttag av ålderspension. Å andra sidan kan den ökade osäkerheten medföra att färre väljer att sluta förvärvsarbeta ”i förtid” och att färre väljer att ta ut sin ålderspension för att placera pensionsbeloppet i kapitalförsäkringar eller på annat sätt. Särskild löneskatt har införts på förvärvsinkomster för egenföretagare under 65 år som uppstår hel allmän ålderspension hela året. Det kan medföra att antalet med tidigt uttag minskar något men vi har inte räknat med någon sådan effekt.

Det diagram som följer visar antal inkomstpensioner (före 2004 tilläggs pensioner) i åldern 61 – 64 år sedan 1999 samt en prognos till 2020.

Antal personer i december med inkomstpension (före 2004 tilläggs pension) i åldern 61 – 64 år, 1 000-tal

2016-01-20

Antalet personer som senarelägger pensionsuttaget till efter 65 år ökade kraftigt under 00-talet men har ökat i långsammare takt därefter. Det är färre personer som tar sent uttag än tidigt uttag av ålderspension. De flesta som väljer sent uttag skjuter bara upp pensionsuttaget något eller några år medan antalet nybeviljade ålderspensioner med tidigt uttag är relativt jämnt fördelat mellan 61 och 64 år. Därför har tidigt uttag större effekt på utgifterna än sent uttag.

Medelbeloppen för inkomstpension och premiepension beräknas öka kraftigt, vilket bland annat beror på tjugondelsinfasningen av dessa förmåner. Medelbeloppet för inkomstpension påverkas också av indexering. Medelbeloppet för premiepension ökar beroende på att nya ålderspensionärer har kunnat arbeta in premiepensionsrätt under fler år än tidigare födelseårgångar. Medelbeloppet för premiepension påverkas även av börsutvecklingen med mera. Medelbeloppet för inkomstpension beräknas öka med mellan 6 och 10 procent per år 2016 – 2020. Medelbeloppet för premiepension, exklusive premiepension till efterlevande, ökar med mellan 13 och 18 procent per år enligt beräkningen.

Medelbeloppet för tilläggspension beräknas minska eftersom denna förmån är under långsam avveckling.

År 2016 beräknas 60,7 procent av utbetalningarna utgöras av tilläggspension, 36,7 procent av inkomstpension och 2,6 procent av premiepension. År 2020 beräknas tilläggspensionens andel ha minskat till 45,8 procent. Inkomstpension beräknas då utgöra 49,7 procent av utbetalningarna och premiepension 4,5 procent. Under större delen av prognosperioden kommer tilläggspension att stå för merparten av utgifterna för inkomstgrundad ålderspension. Detta beror på att personer födda 1937 eller tidigare bara har rätt till denna förmån och att de som är födda något av åren 1938 – 1953 också har rätt till tilläggspension, dock i minskande omfattning.

2016-01-20

Dok.bet.

Version

Dnr/ref.

VER 2016-3

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i oktober 2015.

Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Föregående prognosbelopp	273 482 000	292 815 000	307 961 000	323 845 000	337 606 000	349 987 000
Varav utgifter under utgiftstaket	267 469 000	285 511 000	299 181 000	313 316 000	325 022 000	334 991 000
Ändrade makroekonomiska antaganden	0	0	+1 922 000	+3 932 000	+4 087 000	+4 316 000
Volym- och strukturförändringar	-27 200	-124 000	-332 000	-637 000	-900 000	-1 161 000
Ny regel	-	-	-	-	-	-
Förändring av överföringar till EG	-1 200	0	0	0	0	0
Förändring av administrationskostnader	-400	-4 000	-22 000	-25 000	-28 000	-40 000
Ny prognos utgifter under utgiftstaket	267 440 200	285 383 000	300 749 000	316 586 000	328 181 000	338 106 000
Förändrad prognos för premiepensioner	-4 700	+343 000	+449 000	+507 000	+600 000	+726 000
Ny prognos	273 448 500	293 030 000	309 978 000	327 622 000	341 365 000	353 828 000
Differens i 1000-tal kronor	-33 500	+215 000	+2 017 000	+3 777 000	+3 759 000	+3 841 000
Differens i procent	-0,0	+0,1	+0,7	+1,2	+1,1	+1,1

Ändrade makroekonomiska antaganden

Inkomstpension och tilläggspension påverkas främst av inkomstindex. Om balanseringen är aktiverad påverkas dessa pensioner av balansindex i stället för inkomstindex. Enligt prognosen följer pensionerna balansindex till och med 2017. I föregående anslagsuppföljning beräknades att balanseringsperioden också skulle innefatta 2018. Från och med 2018 följer pensionerna inkomstindex enligt prognosen. Tilläggspension påverkas även av prisbasbeloppet till och med 2018.

Jämfört med föregående anslagsuppföljning är prognosen för inkomstindex höjd för åren 2017 – 2020. Prognosen för balansindex är höjd för år 2017. Prognosen för prisbasbeloppet har sänkts för åren 2017 – 2018 men höjts för 2020.

Volym- och strukturförändringar

Prognosen för antalet inkomstpensioner har sänkts något. Ett skäl till detta är att antalet med tidigt uttag blev något färre än beräknat de sista månaderna 2015.

Förändring för överföringar till EG

Prognosen för överföringar till EG:s tjänstepensionssystem är i stort sett oförändrad.

Förändring för administrationskostnader

Prognosen för AP-fondernas kostnadsersättningar till Pensionsmyndigheten och Skatteverket m.m. har sänkts.

Förändrad prognos för premiepensioner

Prognosen för antalet premiepensioner har sänkts något. Prognosen för medelbeloppet för premiepension har höjts, vilket främst beror på utvecklingen på finansmarknaderna under de sista månaderna 2015.